

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ**

Кафедра економічної кібернетики

**Методичні рекомендації
для самостійної роботи з предмету
«Прикладна економіка»**

Для студентів
спеціальності 051 «Економіка»
всіх форм навчання

Тернопіль 2021

Методичні рекомендації для самостійної роботи з предмету «Прикладна економіка» для студентів спеціальності 051 «Економіка» всіх форм навчання. укл. Мартиняк І.О., Дмитрів Д.В.. Тернопіль: ТНТУ ім. І. Пулюя, 2021. 23с.

Укладачі:

к.т.н., доцент кафедри економічної кібернетики – Дмитро Дмитрів
к.е.н., ст. викл. кафедри економічної кібернетики – Ірина Мартиняк

Рецензенти:

к.е.н., доцент кафедри економічної кібернетики Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя – Н.М. Гарматій
к.е.н., доцент кафедри економічної кібернетики та інформатики Західноукраїнського національного університету – І.В. Данилюк

Зміст

Передмова.....	4
1. Тематичний план курсу для самостійного опрацювання лекційного матеріалу та підготовки до практичних занять/ семінарів.....	6
2. Опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції.....	10
3. Підготовка та складання контрольних робіт, рефератів, есе, презентацій, тестування, проведення розрахунків за первинними даними, отриманими в результаті досліджень	11
4. Перелік питань гарантованого рівня знань	18
Критерії оцінювання результатів навчання студентів	20
Рекомендована література	21

Передмова

Метою навчального курсу „Прикладна економіка” є набуття студентами компетенцій щодо комплексного застосування знань набутих в процесі вивчення фундаментальних економічних дисциплін та статистико-математичного інструментарію досліджень у сфері практичної діяльності економічних суб’єктів на мікро-, мезо- та макрорівнях.

Завдання дисципліни - вивчення прикладних аспектів реалізації національної та регіональної економічної політики щодо стратегічного планування, активізації інноваційної та інвестиційної діяльності в глобальному просторі; набуття навиків у сфері практичної діяльності бізнесу (в т.ч. малого та середнього підприємництва, мікро підприємництва) на національних та міжнародних ринках в умовах глобальних цифрових трансформацій.

Предметом вивчення курсу виступають закономірності розвитку економічних систем різних рівнів та особливості їх практичного функціонування.

За результатами вивчення дисципліни студент повинен продемонструвати такі результати навчання:

- Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки,
- Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.
- Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).
- Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.
- Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.
- Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.
- Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.
- Проводити аналіз функціонування та розвитку суб’єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.
- Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.
- Застосовувати набуті теоретичні знання для розв’язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.
- Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

- Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.
- Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.
- Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.
- Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей:

загальних:

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

фахових:

СК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

СК3. Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки.

СК4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

СК5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

СК6. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

СК8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально трудових відносин.

СК9. Здатність прогнозувати на основі стандартних теоретичних та економетричних моделей соціально-економічні процеси.

СК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

СК13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

1. Тематичний план курсу для самостійного опрацювання лекційного матеріалу та підготовки до практичних занять/ семінарів

Усього годин самостійної роботи студента: ДФН – 30 год., ЗФН – 62 год.

Тема 1: Прикладна економіка: загальна характеристика курсу

План:

1. Предмет і завдання курсу «Прикладна економіка»
2. Суб'єкти господарювання та домогосподарства як окремі гравці ринків
3. Держава та місцеве самоврядування як фактори впливу на розвиток економіки
4. Глобальна цифрова трансформація світової економіки

Тема 2: Сучасні тенденції розвитку економіки

План

1. Суспільство споживання як напрям розвитку економіки
2. Постконсюмеризм та його роль в розвитку соціально-економічних відносин
3. Суспільство знань

Тема 3: Системність економіки: теоретичні аспекти та умови реалізації

План

1. Економічна система суспільства, суть і структура.
2. Феномен багаторівневості економіки
3. Типи економічних систем та їх характеристика
4. Економічні відносини на сучасному етапі розвитку

Тема 4: Ринкові механізми в період глобальних цифрових трансформацій

План

1. Сфера обігу і ринок
2. Макроекономічна картина ринкового кругообігу
3. Монополізовані і конкурентні ринки
4. Види ринків та особливості їх розвитку
5. Інфраструктура ринків
6. Оцінювання стану ринку та ринкової кон'юнктури

Тема 5: Міжнародна конкуренція країн, регіонів, фірм та її вплив на кон'юнктуру ринку

План:

1. Кон'юнктура ринку
2. Міжнародна конкуренція у механізмі сучасних глобалізаційних процесів
3. Конкуренція регіонів та агломерацій
4. Міжнародна конкуренція за людський потенціал

Тема 6: Інноваційний розвиток економіки у системі глобалізаційних викликів

План

1. Системний підхід до інноваційної діяльності
2. Просторовий підхід до інноваційного розвитку економіки

3. Еволюційна економіка
4. Еко-інноваційний підхід у системі сталого розвитку

Тема 7: Стратегічне планування соціально-економічного розвитку країни

План

1. Еволюційно-історичний аспект стратегічного планування.
2. Сутність та види планування.
3. Методи та принципи макроекономічного планування.
4. Система програмних документів.
5. Український досвід макроекономічного планування.
6. Формалізація процесу стратегічного планування.

Тема 8: Стратегічне планування регіонального розвитку на основі Смарт-спеціалізації

План:

1. Стратегія досліджень та інновацій для смарт-спеціалізації.
2. Сутність концепції смарт-спеціалізації.
3. Методологія смарт-спеціалізації.

Тема 9: Мережева взаємодія як модель інноваційного розвитку

План:

1. Поняття інноваційної екосистеми
2. Фактори розвитку регіональної інноваційної екосистеми
3. Кластерна взаємодія як модель формування регіональної інноваційної екосистеми
4. Інноваційні лабораторії як віртуальний майданчик взаємодії учасників екосистеми.
5. Концепція економічної кластеризації.
6. Інституційне середовище розвитку та функціонування кластеру.

Тема 10: Грошова система: стан та напрями трансформації

План:

1. Природа грошей, їх призначення та функції
2. Види грошей та їх застосування в сучасних економічних процесах
3. Грошова маса та особливості обігу грошей
4. Еволюція світової валютної системи

Тема 11: Фінанси і фінансова система: прикладні аспекти розвитку

План

1. Фінансові ресурси та їх розподіл
2. Фінансові зв'язки і потоки
3. Цінні папери
4. Податки і оподаткування
5. Бюджети і бюджетний устрій
6. Банки і банківська справа. Фінансово-кредитні операції

Тема 12: Формування і розвиток соціально-трудо­вих відносин на сучасному ринку праці

План

1. Суть та особливості соціально-трудо­вих відносин
2. Ринок праці та його суб'єкти
3. Трудо­ві відносини та їх регулювання
4. Кількість і якість праці. Продуктивність праці
5. Ринок праці та зайнятість

Тема 13: Відносини власності в сучасних економічних системах

План

1. Власність як економічна категорія
2. Суб'єкти, об'єкти, права власності, їх види
3. Види суб'єктів і об'єктів власності
4. Форми власності
5. Ефективне господарювання
6. Інтелектуальна власність та її особливості

Тема 14: Суб'єкти та види підприємницької діяльності в Україні

План:

1. Класифікація суб'єктів господарювання
2. Особливості державної реєстрації та оподаткування суб'єктів господарювання
3. Сектор МСП (малого та середнього підприємництва)
4. Умови розвитку МСП та бізнес-середовище регіону та країни

Тема 15: Виробниче підприємництво – основа глобальної конкурентоспроможності економіки

План:

1. Виробництво - джерело створення економічних благ
2. Матеріальне і духовне виробництво
3. Економіка виробничої організації
4. Фактори виробництва та міжнародний поділ праці
5. Інноваційні стратегії розвитку
6. Життєвий цикл товарів та його особливості на різних ринках

Тема 16: Розвиток інноваційного підприємництва на національних та міжнародних ринках

План:

1. Суть та особливості стартапів.
2. Етапи еволюції стартапів.
3. Венчурний бізнес.
4. Інституційне забезпечення інноваційного та венчурного бізнесу

Тема 17: Мікроекономічні аспекти економічної рівноваги

План

1. Ринкове ціноутворення: суть та особливості
2. Рівноважна ціна

3. Ціна грошей. Валютний курс
4. Ціноутворення на специфічні товари та послуги
5. Інфляція, її причини та прояви

Тема 18: Макроекономічна рівновага: механізм оцінювання та шляхи забезпечення

План

1. Валовий внутрішній та національний продукт
2. Визначення валового національного продукту
3. Визначення валового внутрішнього продукту
4. Платіжний баланс та макроекономічна рівновага

Тема 19: Інвестиційна діяльність на міжнародних ринках

План:

1. Суть та концепції інвестування.
2. Прямі та портфельні іноземні інвестиції.
3. Венчурне інвестування.
4. Державні інвестиційні фонди.
5. Моделі фінансування розвитку стартапів.
6. Грантові програми міжнародних донорів.

Тема 20: Фінансові інструменти здійснення підприємницької діяльності на міжнародних ринках

План

1. Сучасний стан розвитку світового фінансового ринку
2. Первісні фінансові інструменти на міжнародних ринках
3. Похідні фінансові інструменти
4. Біржові індекси та кредитні рейтинги на ринках цінних паперів
5. Характеристика світових фінансових інституцій

Тема 21: Світовий валютний ринок

План

1. Розвиток світового валютного ринку в умовах глобальних цифрових трансформацій
2. Види операцій та угод на FOREX
3. Котирування валют та крос-курси
4. Валютообмінні операції в господарській діяльності суб'єктів господарювання
5. Банківське обслуговування валютообмінних операцій

Тема 22: Прикладні аспекти міжнародних розрахунків

План

1. Сутність міжнародних розрахунків
2. Види міжнародних розрахунків у бізнесі
3. Організація міжнародних розрахунків за участю банків
4. Відображення міжнародних розрахунків в платіжному балансі країни

Тема 23: Споживання: локальні тенденції та мегатренди

План

1. Види і форми споживання
2. Корисність як економічна категорія
3. Особливості споживчого вибору на сучасних ринках
4. Сучасні закони, теорії та концепції поведінки споживачів

Тема 24: Соціалізація та екологізація економіки

План

1. Соціальна сфера як частина економіки
2. Соціальні потреби людини і суспільства
3. Соціальна підтримка населення, соціальне забезпечення і соціальна допомога
4. Соціальна реабілітація і соціальна благодійність
5. Особливості соціально-відповідального бізнесу
6. Турбота про навколишнє середовище як соціальний процес

2. Окремі розділи програми, які не виносяться на лекції

Усього годин самостійної роботи студента: ДФН – 30 год., ЗФН – 62 год.

1. Глобальна цифрова трансформація світової економіки та кон'юнктура ринку
2. Суспільство знань
3. Економічні відносини на сучасному етапі розвитку
4. Оцінювання стану ринку та ринкової кон'юнктури
5. Конкуренція регіонів та агломерацій
6. Еволюційна економіка
7. Еволюційно-історичний аспект стратегічного планування
8. Методологія смарт-спеціалізації
9. Концепція економічної кластеризації
10. Еволюція світової валютної системи
11. Фінансово-кредитні операції
12. Ринок праці та зайнятість
13. Інтелектуальна власність та її особливості
14. Умови розвитку МСП та бізнес-середовище регіону та країни
15. Фактори виробництва та міжнародний поділ праці
16. Етапи еволюції стартапів.
17. Ціноутворення на специфічні товари та послуги
18. Платіжний баланс та макроекономічна рівновага
19. Прямі та портфельні іноземні інвестиції
20. Характеристика світових фінансових інституцій
21. Банківське обслуговування валютообмінних операцій
22. Сутність міжнародних розрахунків
23. Сучасні закони, теорії та концепції поведінки споживачів
24. Особливості соціально-відповідального бізнесу

3. Матеріали для підготовки до складання контрольних робіт, рефератів, есе, презентацій, тестування, проведення розрахунків за первинними даними, отриманими в результаті досліджень

Усього годин самостійної роботи студента: ДФН – 60 год., ЗФН – 80 год.

Завдання для проведення розрахунків за первинними даними, отриманими в результаті досліджень

Тема: Спеціалізація як основа стратегічного розвитку регіонів України

Очікувані компетенції Вміння збирати, групувати та аналізувати дані, інформацію, готувати та виконувати дослідження, розробляти на їх основі власні рекомендації із застосуванням сучасних економічних концепцій, кращої практики діяльності підприємств та організацій, наочно подавати результати досліджень

Форми подання звіту: Презентація

Короткі теоретичні відомості

Сучасні концепції стратегічного планування (смарт-спеціалізація) та кластеризації регіонального розвитку передбачають дослідження спеціалізації регіону у певній сфері.

Вимірювання ентропії визначає структурну диверсифікацію як рівень вкладу економічної діяльності залежно від певного сектору. Чим більшою є концентрація певних видів діяльності, тим більш спеціалізованою є економіка. Виділення потенційних кластерів на певних територіях зводиться до класифікації множини існуючих інституцій за певними характеристиками (чисельність зайнятих працівників, обсяг виготовленої продукції, наявність внутрігалузевих та міжгалузевих зв'язків та ін.).

Найчастіше обраховуються індекс спеціалізації регіону, індекс виробництва регіону, індекс спеціалізації виробничого сектору регіону, питома вага промислових фірм регіону (таблиця 3.1). Негативним є те, що ці коефіцієнти не враховують зв'язків всередині галузі, кількість секторів економіки є сталою і не може змінюватися по регіонах.

Таблиця 3.1

Показники для розрахунку

Показники	Методика розрахунку показника
індекс спеціалізації регіону (за загальною кількістю працюючих)	$\frac{\text{Кількість_зайнятих_сектору } i}{\text{Загальна_кількість_зайнятих}}$ <p>i = пункти КВЕД Держстату (кількість зайнятих сектору i / загальна кількість зайнятих)</p>
індекс локалізації регіону (за загальним обсягом виробництва)	$\frac{\text{Обсяг_виробництва_продукції}_i}{\text{Загальний обсяг виробництва продукції}}$ <p>i = пункти КВЕД Держстату (обсяг виробництва продукції сектору i / загальний обсяг виробництва продукції)</p>

Для виконання завдання необхідно розрахувати коефіцієнти спеціалізації та локалізації за кількістю зайнятого населення та обсягами виготовленої продукції за рік взагалі по секторах економіки та по галузях промисловості у відповідній області на основі даних Держстату.

Типові тестові завдання

До макроекономічного планування не відноситься:

- a) регіональне
- b) системне
- c) протекціоністське
- d) стратегічне

Визначення «Інструмент реалізації стратегічних цілей та завдань» відноситься до такого виду планування:

- a) тактичне
- b) стратегічне
- c) індикативне
- d) директивне

В Україні в основному використовується:

- a) тактичне планування індикативного типу
- b) тактичне планування директивного типу
- c) стратегічне планування
- d) всі відповіді правильні

Якщо фірма продає свій товар на ринку за заниженими цінами, то таке явище в економіці називається:

- a) демпінг
- b) протекціонізм
- c) лобіювання
- d) знижки

Держава, яка прагне захистити внутрішнього виробника використовує особливий вид політики, який називається :

- a) протекціонізм
- b) демпінг
- c) лобіювання
- d) фрітрейдерство

Основною відмінністю між прямими та портфельними інвестиціями є:

- a) Ступінь контролю над суб'єктом інвестування
- b) Рівень доходності
- c) Суб'єкт інвестування
- d) Географічний розподіл ринків

Нещодавно створена компанія (можливо, ще не зареєстрована офіційно, але серйозно планує стати офіційною), що буде свій бізнес на основі інновацій або інноваційних технологій, не вийшла на ринок або ледве почала на нього виходити і що володіє обмеженим набором ресурсів.

- a) стартап
- b) ноухау
- c) венчур

d) мікропідприємство

Яке із тверджень є неправильним:

- a) Стартап — компанія, створена для швидкого зростання
- b) Стартап – це ІТ компанія
- c) Стартап-компанія — нещодавно створена компанія
- d) Стартап буде свій бізнес на основі інновацій

Не є ознаками високотехнологічних товарів

- a) прискорене економічне старіння науково-технологічних розробок і технологій
- b) новизна для ринку (еволюційність або інноваційність)
- c) сильна залежність між торгівлею товарами і науково-дослідницькою діяльністю
- d) життєвий цикл перевищує 3–5 років

Основною конкурентною перевагою високотехнологічних товарів є:

- a) науково-технічні розробки
- b) дизайн
- c) торгова марка
- d) економічність

«Проривні» продукти бізнесу характеризуються:

- a) як високотехнологічні товари
- b) найвищим рівнем технологій і стилю
- c) відповідністю смакам споживачів
- d) високим рівнем інноваційної новизни

Головною метою власника стартапу є:

- a) генерація та реалізація ідеї
- b) отримання прибутку
- c) досягнення економічного ефекту
- d) задоволення смаків споживачів

На першому етапі життєвого циклу команда стартап-проекту має доступ до капіталу

- a) банківського сектору
- b) акціонерного капіталу
- c) міжнародних кредитних ресурсів
- d) "трьох Д": друзі, домашні, довірливі

Суб'єкти господарювання згідно чинного законодавства:

- a) господарські організації та фізичні особи - підприємці
- b) господарські організації
- c) фізичні особи - підприємці
- d) підприємства

Юридичні особи, створені відповідно до ЦК, державні, комунальні й інші підприємства, створені відповідно до ГК України, а також інші юридичні особи, які здійснюють господарську діяльність і зареєстровані в установленому законом порядку як:

- a) господарські організації та фізичні особи - підприємці
- b) господарські організації
- c) фізичні особи - підприємці
- d) підприємства

Підприємства за формою власності поділяються на:

- a) державні та акціонерні
- b) державні, комунальні та колективні
- c) державні, комунальні, колективні та приватні
- d) державні, приватні та колективні

До акціонерних товариств відносяться:

- a) ТОВ
- b) ПАТ
- c) ТДВ

В Україні діючими є такі види системи оподаткування:

- a) загальна та спрощена
- b) загальна та спеціальна
- c) загальна, спеціальна, спрощена
- d) загальна

Суб'єкт господарювання на загальній системі оподаткування сплачує податок на прибуток у розмірі:

- a) 20%
- b) 18%
- c) 22%
- d) 7%

Суб'єкт господарювання на спрощеній системі оподаткування сплачує податок на прибуток у розмірі:

- a) 20%
- b) 18%
- c) не сплачує
- d) 22%

Суб'єкт господарювання на спрощеній системі оподаткування I групи сплачує ЄП у розмірі:

- a) 10% прожиткового мінімуму для працездатних осіб
- b) 20% розміру мінімальної зарплати
- c) 3% або 5% від доходу
- d) % залежно від вартості землі

Фіксований ЄП сплачують суб'єкти господарювання:

- a) Тільки I група
- b) I та II група
- c) III група
- d) 4 група

Не можуть використовувати працю найманих працівників:

- a) I та II група
- b) III група
- c) Тільки I група ЄП
- d) 4 група

Виробництвом сільськогосподарської продукції дозволено займатися суб'єктам господарювання на групі ЄП:

- a) 1
- b) 2
- c) 3
- d) 4

Декларація платника ЄП I групи подається:

- a) Щомісяця
- b) Раз на рік
- c) Раз на пів року
- d) Щоквартально

Сукупність усіх видів економічної діяльності людей у процесі їх взаємодії, спрямованої на виробництво, обмін, розподіл споживання товарів і послуг, на регулювання економічного розвитку - це

- a) Національна інноваційна система (НІС)
- b) Соціально-економічна система (СЕС)
- c) Регіональна економічна система (РІС)
- d) Суспільно-економічна система (СЕС)

До системних властивостей соціально-економічних систем не відносять:

- a) цілісність
- b) взаємодія
- c) ентропія
- d) синергія

Потребу в національній інноваційній системі для економічного розвитку обґрунтував:

- a) Дж.Ф.Ліст
- b) А.Маршал
- c) Дж.Е.Шумпетер
- d) М.Портер

Важливість агломерацій для економічного розвитку обґрунтував:

- a) Дж.Ф.Ліст
- b) А.Маршал

- c) Дж.Е.Шумпетер
- d) М.Портер

Важливість «креативного руйнування» для економічного розвитку обґрунтував:

- a) Дж.Ф.Ліст
- b) А.Маршал
- c) Дж.Е.Шумпетер
- d) М.Портер

Еволюційна економіка стверджує, що:

- a) набір економічних, політичних та інституційних взаємовідносин всередині певного регіону приводить до швидкої дифузії знань і кращих практик
- b) економічні процеси сприймаються такими, що відбуваються в результаті взаємодії різних зовнішніх і внутрішніх чинників, які впливають на структуру економіки та діючих у ній агентів.
- c) набір різновидів діяльності, об'єднаних певними взаємопов'язаними групами продуктів, характеризується загальною базою знань
- d) необхідний (достатній) рівень розвитку інноваційного потенціалу регіону – ресурси, відкритість інновацій, наявність великих корпорацій

Системи, де, аналогічно біологічним, завдяки самоорганізації і підпорядкуванню закону біологічного різноманіття та природного відбору, відбувається взаємодія агентів, що продукують інновації, спрямована на створення і розвиток інновацій.

- a) Секторна інноваційна система
- b) Національна інноваційна система
- c) Екосистема інновацій
- d) Кластер

До властивостей інноваційної екосистеми не відноситься:

- a) самоорганізація
- b) емерджентність
- c) коеволюція
- d) ковергенція

Здатність системи створювати «порядок» без участі зовнішнього або внутрішнього лідера, коли зміни відбуваються спонтанно або в результаті локальних взаємодій – це властивість екосистеми:

- a) емерджентність
- b) самоорганізація
- c) коеволюція
- d) адаптивність

Орієнтовна тематика наукових робіт та доповідей

1. Міжнародна спеціалізація країн світу як чинник сталого розвитку економіки.
2. Тенденції розвитку світової торгівлі.
3. Світовий ринок послуг: становлення та особливості розвитку.
4. Міжнародне науково-технологічне співробітництво: досвід ЄС.

5. Міжнародний обмін продуктами інтелектуальної власності.
6. Проблеми розвитку міжнародного туризму в період пандемії.
7. Міжнародні лізингові операції як чинник процесу трансферу технологій.
8. Сучасні інструменти регулювання міжнародних торговельних відносин та їх вплив на діяльність підприємства.
9. Україна на світовому ринку товарів та послуг.
10. Роль міжнародних організацій в регулюванні міжнародної торгівлі.
11. Сутність та сучасні особливості міжнародного інвестування.
12. Прямі зарубіжні інвестиції та їх вплив на економічний розвиток.
13. Особливості міжнародних кредитно-розрахункових операцій.
14. Злиття і поглинання у міжнародному бізнесі.
15. Міжнародний інвестиційний ринок і його розвиток.
16. Прямі іноземні інвестиції в економіці України.
17. Міжнародний кредит і його роль в сучасній економіці України.
18. Характеристика видів міжнародного кредитування.
19. Сучасна кредитна політика міжнародних організацій.
20. Зовнішня заборгованість України: причини виникнення і механізми погашення (реструктуризації).
21. Сутність і види міжнародної трудової міграції.
22. Економічні і соціальні ефекти міжнародної міграції робочої сили.
23. Світовий ринок праці і сучасні особливості його розвитку.
24. Україна в процесах світової міграції.
25. Вплив валютного курсу і його регулювання на фінансово-економічний стан підприємства.
26. Валютний ринок і особливості його функціонування.
27. Сучасні тенденції розвитку світового валютного ринку.
28. Криптовалюти як новий інструмент світового фінансового ринку
29. Передумови виникнення та наслідки міжнародної економічної інтеграції.
30. Прикладні аспекти міжнародної регіональної економічної інтеграції.
31. Проблеми і перспективи взаємодії України з ЄС.
32. Позитивні і негативні впливи глобалізації на розвиток окремих країн.
33. Вплив процесів глобалізації та економічного регіоналізму на діяльність підприємства
34. Потенціал конкурентоспроможності економіки України в міжнародному середовищі
35. Міжнародна регіональна інтеграція як фактор підвищення конкурентоспроможності
36. Транскордонне співробітництво як особливий вид регіональної інтеграції
37. Програми транскордонного співробітництва Україна-ЄС та їх вплив на розвиток економіки.
38. Особливості транскордонного співробітництва в межах євро регіонів.
39. Міжнародний досвід кластеризації економіки
40. Розвиток міст-мегаполісів та їх вплив на міжнародну економіку
41. Шляхи використання рекреаційного потенціалу області для розвитку міжнародного туризму
42. Міжнародний досвід організації місцевого самоврядування у сфері
43. Розвиток міжнародного трансферу технологій: стан та перспективи.
44. Старіння нації та його вплив на міжнародний ринок праці.

45. Шляхи формування внутрішніх конкурентних переваг як протидії міжнародній трудовій міграції.
46. Світовий досвід впровадження концепції смарт-спеціалізації та її вплив на розвиток економіки регіону
47. Прогнозування розвитку мегарегіонів як нових суб'єктів світової економіки
48. Прикладні аспекти реалізації концепції економіки знань
49. Ефективне управління знаннями та створення інновацій: досвід ЄС
50. IT-трансформація фінансових інституцій та їх роль у сучасній економіці
51. Цифровізація економіки: реалії та перспективи у глобальному вимірі
52. Конкурентні стратегії підприємств на міжнародних глобалізованих ринках
53. Промислова політика як основа нарощування експортного потенціалу: світовий та вітчизняний досвід реалізації
54. Європейський досвід стимулювання розвитку інноваційного підприємництва
55. Напрями впровадження принципів «Інформаційного суспільства» в сфері ведення бізнесу в Україні та світі
56. Європейський досвід формування кластерів та екосистеми підприємництва для протидії іноземній конкуренції
57. Прикладні аспекти стимулювання розвитку малого підприємництва
58. Прогнозування напрямів співробітництва з розвитку бізнесу в рамках проєктів Україна – ЄС

4. Перелік питань гарантованого рівня знань

1. Потреби, інтереси, цінності - найважливіші стимули людської діяльності
2. Економічна система суспільства, суть і структура. Типи економічних систем
3. Феномен багаторівневості економічної системи
4. Економіка як сукупність галузей, видів виробничої діяльності. Прикладний характер економіки
5. Регіональна економіка
6. Соціальна економіка
7. Виробництво і відтворення. Виробнича система
8. Кругообіг економічного продукту
9. Особливості економічних відносин на різних рівнях економіки
10. Класифікація економічних показників
11. Природа грошей, їх призначення та функції
12. Структура грошової маси. Грошові агрегати
13. Маса грошей в обігу. Швидкість обігу грошей
14. Світовий валютний ринок: структура та особливості функціонування
15. Макроекономічна картина ринкового кругообігу
16. Різновиди ринків за кількістю учасників
17. Інституційні товарні ринки: біржі, аукціони, виставки
18. Ринковий попит і ринкова пропозиція. Криві попиту і пропозиції
19. Загальне уявлення про ціни, формування цін
20. Основні підходи до ціноутворення Валютний курс як відображення стану платіжного балансу країни
21. Інфляція, її причини та прояви
22. Фінансові ресурси та фінансування

23. Первинні та вторинні цінні папери
24. Податки і оподаткування
25. Бюджети і бюджетні устрій
26. Банки і банківська справа. Фінансово-кредитні операції
27. Трудова діяльність і її учасники. Види праці та трудової діяльності
28. Кількість і якість праці. Кваліфікація працівників
29. Ринок праці. Ціна праці. Заробітня плата
30. Трудова зайнятість і безробіття
31. Власність як економічна категорія
32. Види суб'єктів і об'єктів власності. Право власності
33. Приватизація і ефективне господарювання
34. Еволюційно-історичний аспект стратегічного планування.
35. Сутність та види планування в економічних системах.
36. Методи та принципи макроекономічного планування.
37. Формалізація процесу стратегічного планування.
38. Smart-спеціалізація як особливий вид планування інноваційного розвитку на регіональному рівні
39. Сутність, засоби та напрями розвитку державної промислової політики.
40. Концепція економічної кластеризації.
41. Інституційне середовище розвитку та функціонування кластеру.
42. Концепція економічної екосистеми.
43. Суть та особливості Start-up фірм, венчурний бізнес, мале підприємництво.
44. Етапи еволюції Start-up фірм.
45. Мережева взаємодія як модель інноваційного розвитку
46. Виробництво - джерело створення економічних благ
47. Економіка виробничої організації
48. Система показників виробничо-господарської діяльності підприємницьких структур
49. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку
50. Закон спадної віддачі факторів виробництва
51. Наука і техніко-технологічний прогрес. Інновації та інвестиції.
52. Життєвий цикл товарів
53. Валовий внутрішній та національний продукт
54. Виробнича функція
55. Соціальна сфера як частина економіки
56. Турбота про навколишнє середовище як соціальний процес
57. Зв'язок споживання з виробництвом
58. Корисність як економічна категорія. Закон спадної граничної корисності
59. Закон Енгеля. Ефект заміщення. Криві байдужості
60. Конкуренція та її сучасні прояви

Критерії оцінювання результатів навчання студентів

Контроль знань з предмету "Прикладна економіка" проводиться за рейтинговою системою оцінювання.

Форма підсумкового семестрового контролю у першому семестрі вивчення дисципліни – залік.

Форма підсумкового семестрового контролю у другому семестрі вивчення дисципліни – екзамен

Поточний контроль передбачає експрес-опитування, опитування за темою заняття, презентування результатів групової роботи та самостійної роботи на практичному занятті. При підготовці до практичних занять (семінарів); опрацюванні окремих розділів програми, які не виносяться на лекції; підготовці та складанні контрольних робіт, рефератів, есе, тестування студенти повинні дотримуватися основних принципів академічної доброчесності.

Модульний контроль проводиться двічі на семестр із наступним розподілом балів:

Модуль 1			Модуль 2			Підсумкова семестрова оцінка	Разом з дисципліни
Аудиторна та самостійна робота			Аудиторна та самостійна робота				
Теоретичний курс (тестування)	Практична робота (тестування, проектне завдання)		Теоретичний курс (тестування)	Практична робота (тестування, проектне завдання)			
15	20		20	20		25	100
№ лекцій	Вид робіт	Бал	№ лекцій	Вид робіт	Бал	за кожних три бали семестрової оцінки студент отримує 1 бал підсумкової семестрової оцінки автоматично	
Лекція 1	Практичне заняття №1	2	Лекція 9	Практичне заняття №9	5		
Лекція 2	Практичне заняття №2	3	Лекція 10	Практичне заняття №10	5		
Лекція 3	Практичне заняття №3	5	Лекція 11	Практичне заняття №11	5		
Лекція 4	Практичне заняття №4	5	Лекція 12	Практичне заняття №12	5		
Лекція 5	Практичне заняття №5	5	Лекція 13	Практичне заняття №13	5		
Лекція 6	Практичне заняття №6	5	Лекція 14	Практичне заняття №14	5		
Лекція 7	Практичне заняття №7	5	Лекція 15	Практичне заняття №15	5		
Лекція 8	Практичне заняття №8	5	Лекція 16	Практичне заняття №16	5		

Модуль 1			Модуль 2			Підсумкова семестрова оцінка		Разом з дисципліни
Аудиторна та самостійна робота			Аудиторна та самостійна робота					
Теоретичний курс (тестування)	Практична робота (тестування, проектне завдання)		Теоретичний курс (тестування)	Практична робота (тестування, проектне завдання)				
15	20		20	20		25		100
№ лекцій	Вид робіт	Бал	№ лекцій	Вид робіт	Бал	Матеріал	Бал	
Лекція 1	Практичне заняття №1	5	Лекція 8	Практичне заняття №8	5	Теоретичний курс	10	
Лекція 2	Практичне заняття №2	5	Лекція 9	Практичне заняття №9	6	Практичне завдання	15	
Лекція 3	Практичне заняття №3	5	Лекція 10	Практичне заняття №10	6			
Лекція 4	Практичне заняття №4	5	Лекція 11	Практичне заняття №11	6			
Лекція 5	Практичне заняття №5	5	Лекція 12	Практичне заняття №12	6			
Лекція 6	Практичне заняття №6	5	Лекція 13	Практичне заняття №13	6			
Лекція 7	Практичне заняття №7	5	Лекція 14	Практичне заняття №14	5			

Рекомендована література

Базова література:

1. С. М. Кваша, К. В. Наконечна Прикладна економіка : навч. посіб. Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Київ: НУБіП України, 2018.

2. Б. О. Язлюк, Р. Б. Гевко, Ю. В. Дзядикевич, А. М. Бутов Прикладна економіка : навч. посіб. Тернопіль: Крок, 2016.

3. Г. И. Журухин [и др.] Прикладная экономика [Текст]: учеб. пособие. 2-е изд., перераб. и доп. Екатеринбург: Изд-во ГОУ ВПО «Рос. гос. проф.-пед. ун-т», 2009.

4. А. В. Васильев, Н. В. Глухова Прикладная экономика [Текст] : учеб. пособие. Санкт-Петербургский гос. электротехнический ун-т "ЛЭТИ". СПб.: Издательство СПбЭТУ "ЛЭТИ", 2001.

5. А. П. Казаков, Н. В. Минаева. Экономика (Микро-, макро- и прикладная экономика) [Текст] : учеб. курс по основам экон. теории и предпринимательству по программе 60-120 часов: Курс лекций. Упражнения и контрольные вопросы. Деловые тесты и тренинги. Консультации юриста. М. : Изд-во ЦИПКК АП, 1996.

6. Прикладная экономика [Текст] : сб.заданий : Пер. с англ. М.: Просвещение, 1993.

Додаткова література:

1. Керівництво зі стратегії досліджень та інновацій для смарт спеціалізації неофіційна адаптована скорочена версія. Український інститут міжнародної політики.

2. І.О. Мартиняк Міжнародна економічна діяльність України: розвиток українських стартапів у міжнародному бізнес-середовищі. Навчальний посібник. Тернопіль: ТІСІТ, 2016. Електронна публікація www.dl.tisit.edu.ua

3. The Balanced Development of National Economy Under the Conditions of Modern World Transformation. Monograph. Daugavpils, 2019.

4. «Стратегічне планування соціально-економічного розвитку країни: еволюційноісторичний аспект і сучасні реалії.» URL www.irbis-nbuv.gov.ua > cgi-bin > irbis_nbuv > cgiirbis_6

5. Український журнал прикладної економіки : [наук. журн.], Тернопіль.- Отримується з 2016. URL: <http://ujae.org.ua/UJAE/index>

6. Международные стратегии экономического развития: учеб. пособие/ под ред. Ю.В.Макогона. К:Знання. 2007. – 461с.

7. Дж.Стігліц Глобалізація та її тягар: пер. з англ. К.: Вид. дім «КМ Академія». 2003. 252с.

Інформаційні ресурси

1. Сторінка навчальної дисципліни «Прикладна економіка» на сервері дистанційного навчання ТНТУ ім. І.Пулюя, ID: 4958 URL: <https://dl.tntu.edu.ua/index.php>

2. Офіційний сайт міністерства цифрової трансформації України. URL: <https://www.e.gov.ua/ua>

3. Територіальні органи Держстату

Головне управління регіональної статистики	Адреса сайту в Інтернет: http://gurs.ukrstat.gov.ua
Головне управління статистики у Вінницькій області	Адреса сайту в Інтернет: www.vn.ukrstat.gov.ua
Головне управління статистики у Волинській області	Адреса сайту в Інтернет: www.lutsk.ukrstat.gov.ua
Головне управління статистики у Дніпропетровській області	Адреса сайту в Інтернет: www.dneprstat.gov.ua
Головне управління статистики у Донецькій області	Інтернет: www.donetskstat.gov.ua
Головне управління статистики у Житомирській області	Адреса сайту в Інтернет: www.zt.ukrstat.gov.ua
Головне управління статистики у Закарпатській області	Адреса сайту в Інтернет: www.uz.ukrstat.gov.ua
Головне управління статистики у Запорізькій області	Адреса сайту в Інтернет: www.zp.ukrstat.gov.ua
Головне управління статистики в Івано-Франківській області	Адреса сайту в Інтернет: www.ifstat.gov.ua
Головне управління статистики у Київській області	Адреса сайту в Інтернет: www.kyivobl.ukrstat.gov.ua
Головне управління статистики у Кіровоградській області	Адреса сайту в Інтернет: www.kr.ukrstat.gov.ua
Головне управління статистики у	Адреса сайту в Інтернет: lg.ukrstat.gov.ua

Луганській області	
Головне управління статистики у Львівській області	Адреса сайту в Інтернет: www.lv.ukrstat.gov.ua
Головне управління статистики у Миколаївській області	Адреса сайту в Інтернет: www.mk.ukrstat.gov.ua
Головне управління статистики у Одеській області	Адреса сайту в Інтернет: www.od.ukrstat.gov.ua
Головне управління статистики у Полтавській області	Адреса сайту в Інтернет: www.pl.ukrstat.gov.ua
Головне управління статистики у Рівненській області	Адреса сайту в Інтернет: http://www.gusrv.gov.ua .
Головне управління статистики у Сумській області	Адреса сайту в Інтернет: www.sumy.ukrstat.gov.ua
Головне управління статистики у Тернопільській області	Адреса сайту в Інтернет: www.te.ukrstat.gov.ua
Головне управління статистики у Харківській області	Адреса сайту в Інтернет: http://kh.ukrstat.gov.ua
Головне управління статистики у Херсонській області	Адреса сайту в Інтернет: www.ks.ukrstat.gov.ua
Головне управління статистики у Хмельницькій області	Адреса сайту в Інтернет: www.km.ukrstat.gov.ua
Головне управління статистики у Черкаській області	Адреса сайту в Інтернет: www.ck.ukrstat.gov.ua
Головне управління статистики у Чернівецькій області	Адреса сайту в Інтернет: www.cv.ukrstat.gov.ua
Головне управління статистики у Чернігівській області	Адреса сайту в Інтернет www.chernigivstat.gov.ua
Головне управління статистики у м. Києві	Адреса сайту в Інтернет: www.kyiv.ukrstat.gov.ua

